

Nr 54.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ersättning åt S. T. Magnusson för skada, ådragen under värnplikts-tjänstgöring.

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrarnar *Ragnar Persson* och *Mossberger* (I: 32) och den andra inom andra kammaren av herrarnar *Bengtsson* i Halmstad och *Bengtsson* i Varberg (II: 44), har hemställts, att riksdagen måtte pröva skäligt bevilja *Stig Tage Magnusson* en ersättning av 235 kronor i månaden (d. v. s. samma belopp som *Magnusson* skulle ha varit berättigad till om ersättning utgått efter samma grunder som gällde vid det tillfälle ersättningen indrogs) och under i övrigt samma former som skulle gällt, därest *Magnussons* invaliditet av riksförsäkringsanstalten skulle ansetts ha uppkommit till följd av skada under värnpliktstjänstgöringen.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen II: 44 i huvudsak följande.

Värnpliktige 2060-7-42 *Stig Tage Magnusson*, numera boende *Eketånga 5, Söndrum, Halmstad*, blev under sin värnpliktstjänstgöring 1943 sjuk. Sjukdomen sattes i samband med en motorecykelolycka som *Magnusson* utsattes för under sin värnpliktstjänstgöring, och hans tillstånd blev senare förvärrat genom att han blev utsatt för en överansträngning vid en »straff-exercis» så att han i medvetlöst tillstånd måste föras till sjukhus. *Magnusson* har allt sedan varit sjuk, och överläkaren vid S:t *Lars sjukhus* i *Lund*, *C. E. Uddenberg*, anser, att *Magnusson* fortfarande lider av otvivelaktig invaliditet (bil. 1 b).

Under tiden 1/4 1944—5/9 1947 fick *Magnusson* ersättning jämlikt 1927 års militärsättningsförordning för sin under värnplikten ådragna sjukdom, men den 9 september 1947 förklarade riksförsäkringsanstalten, att den icke längre fann sådant samband föreligga mellan militärtjänstgöringen och *Magnussons* efter den 5/9 1947 kvarstående besvär, att vidare ersättning borde utgå.

Varje försök till ändring i detta beslut har misslyckats, och samma öde röntes även en framställning om förnyad prövning av ärendet som riksdagens militieombudsman tillställde riksförsäkringsanstalten den 16 augusti 1950.

I detta läge står alltså frågan f. n., men för *Magnussons* vidkommande är detta ett högst förtvivlat läge, därför att han drages fortfarande med sin sjukdom och har på grund härav ytterligt svårt att försörja sig och sin familj. Överläkaren *C. E. Uddenberg* betecknar i ett utlåtande daterat den 4 november 1952 *Magnussons* arbetsförmåga som i det närmaste upp-

hävd genom de följder, som hans olycksfall under värnpliktstjänstgöringen 1943 haft.

Ett ytterligare skäl för att riksdagen bör pröva ärendet är de rent allmänna anmärkningar som professor emeritus H. Sjöbring i Malmö gör i sitt utlåtande om fallet Magnusson (bil. 2). Han säger: »Det torde numera vara allmänt erkänt att de på grund av våld hjärnskadade tidigare blivit grovt felbedömda. Man har icke förstått att det var fråga om allvarlig hjärnskada, och själva det förhållandet att de sjukliga symtomen ofta tog sig mycket starka uttryck, såsom självfallet är företrädesvis i det egna intressets linje, har betraktats som tecken på att det endast var fråga om en nervös eller hysterisk reaktion. Såvitt jag känner från tidigare erfarenhet har ej heller de läkare som anlåtats av RFA varit vuxna den uppgift de ställts inför genom den förändrade synen och ej heller haft hörför lämplig utbildning. Den omkastning i fallets behandling som skett har säkerligen kommit till stånd på grund av icke tillgängligt utlåtande som utfärdats av av RFA använd läkare. Felbedömningen har under de givna omständigheterna varit särskilt olycklig, därför att den ej blott försvårat en återanpassning som synt på god väg, utan också givit upphov till en paranoisk utveckling på basen av skadan, då den sjuke helt naturligt uppfattat indragningen av understödet som en rättskränkning.»

Av de i motionen II: 44 åberopade läkarutlåtandena — vilka finnas bifogade motionen och till vilka utskottet tillåter sig hänvisa — framgår bl. a. att enligt överläkaren Uddenbergs och professor emeritus Sjöbrings uppfattning den arbetsförmåga, som drabbat Magnusson, är en följd av hans olycksfall under värnpliktstjänstgöringen. Från den i riksförsäkringsanstalten förvarade akten rörande Magnusson inhämtas å andra sidan, att anstalten och dess läkare funnit sådant samband icke föreligga mellan militärtjänstgöringen och Magnussons efter den 5 september 1947 kvarstående besvär (psykiskt abnormtillstånd), att någon ersättning enligt militärsättningsförelörden kunde tillerkännas honom för tid efter nämnda dag.

Utskottet. Såsom framgår av handlingarna i ärendet, råder inom den hörda medicinska sakkunskapen olika meningar rörande sambandet mellan det sjukdomstillstånd, i vilket Magnusson befinner sig, och det olycksfall, för vilket han varit utsatt under värnpliktstjänstgöringen. Enligt utskottets mening kan den möjligheten icke uteslutas, att framträdandet av sjukdomen föranletts av hans militärtjänstgöring eller att denna väsentligen bidragit därtill. Med hänsyn härtill och till omständigheterna i övrigt anser utskottet skäligt, att ytterligare ekonomisk gottgörelse beredes Magnusson av statsmedel. Utskottet vill föreslå, att ersättning tillerkännes Magnusson med samma belopp, som skolat tillkomma honom, därest 1927 års militärsättningsförelörden varit tillämplig å sjukdomsfallet, dock att ersättning icke bör utgå retroaktivt för längre tid än från och med den 1 januari 1953. Härav uppkommande kostnader torde böra bestridas från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 32 och II: 44 medgiva, att till Stig Tage Magnusson må på grund

av sjukdom från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m. utbetalas ersättning, som om 1927 års militärersättningsförordning varit tillämplig å sjukdomsfallet, dock att ytterligare ersättning icke må utgå till Magnusson för tid före den 1 januari 1953.

Stockholm den 27 mars 1953.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 51.